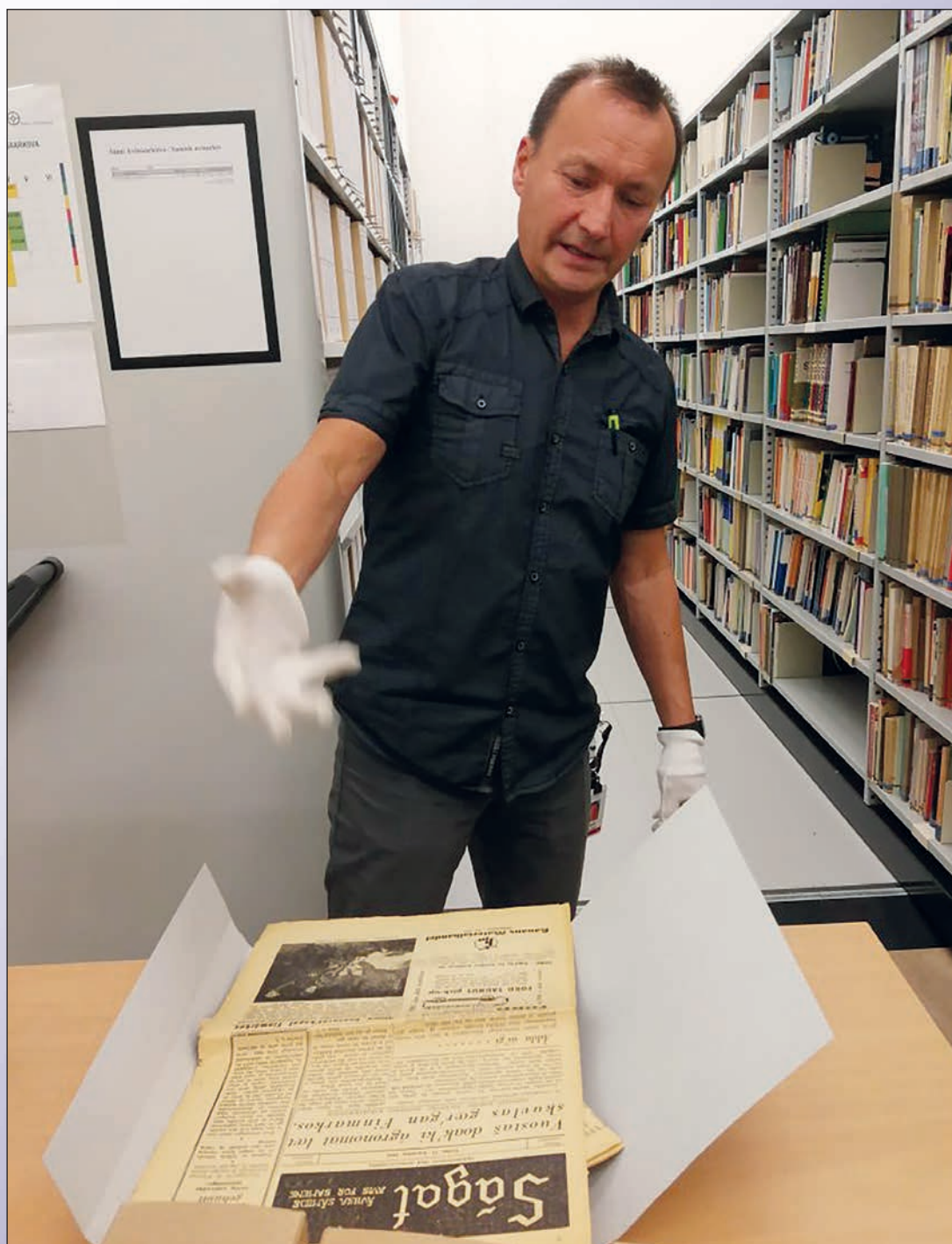

Finnmarksarkivene
Finnmárkkuarkiivvat
Finmarkun arkiivit

Troms og Finnmark fylkeskommune /
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Postboks 701
9015 Vadsø
Tlf: 77 75 50 00
e-post: postmottak@tffk.no
www.tffk.no

Ovttasdoaibma plána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide

MUITALUSAT DAVVIN

Muitalusat davvin:
Nils Jørgen Nystø čájeha sámi arkiivaávdnasiid ja muitala vuosttaš
Ságat aviissa birra mii almmuhuvvui juovlamánu 21. b. 1956.
Govven: Gunnhild S. Engstad/IKAF.

Sara E-Book lea jorgalan dokumeantta

Gráfalaš hábmen: To Typer AS

SISDOALLU

1.0. Álggahus	3
2.0. Priváhtaarkiivasuorgi Finnmárkkus	4
3.0. Finnmárkku priváhtaarkiivvat – 2019	5
3.1. Duogáš	5
3.2. Regionála seailuhanplána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide 2017 - 2027	5
3.3. Dehálaš ja erenoamáš servodataktevrraid čohkkejuvvon arkiivvat	5
3.4. Čalmmustahttin ja digitála gaskkusteapmi	6
3.5. Olmmošlaš resurssat	7
3.6. Vuorkálatnjadilli	7
3.7. Gelbbolašvuohta	8
4.0. Ovddasvástádus- ja bargujuogadeapmi Finnmárkku priváhtaarkiivvaid gaska	10
4.1. Finnmárkku fylkkagirjeráju koordináhtordoaima fylkkas	10
4.2. Fylkkafierpmádaga Finnmárkku-arkiivvaid doaima (FARK)	10
4.3. Ásahusaid gaskasaš čohkken- ja ovddasvástádussuorggit	10
4.4. Ovddasvástádus digitála priváhtaarkiivvaide	14
4.5. Romssa ja Finnmárkku fylkkaidovttastahttin ja Finnmárkku-arkiivvat	15
5.0. Finnmárkku-arkiivvaid strategalaš ovttasbargu ovddosguvlui	15
6.0. Mildosat	17
Vuorkálatnjadilli Finnmárkkus jagi 2019	17
7.0. Liŋkkat	19

1.0. ÁLGGAHUS

Priváhtaarkiivvat lea oktasaš namahus buot arkiivvaide mat gullet priváhta suorgái. Finnmárkku iešguđet seailuhan-ásahusain vurkejuvvojit kilomehteriid mielde arkiivvat maid ásašusat leat ožžon fitnodagain, organisašuvnnain, ásašusain ja ovttaskas olbmui. Priváhtaarkiivvat leat oassi min oktasaš kulturárbbis ja jos dan galgá nagodit hálddašit nu bures go vejolaš, de dat eaktuda ovttasbarggu ja erenoamážit strategijaid čoavdit hástalusaid. Ovttasdoaimaplána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide govahallá áiddu fal arkiivadili.

Plánabargu álggahuvvui ođđajagimánu 2019 Áлттás. Čakčat seamma jagi deaivvadedje áirasat Sámi arkiivvas, Suohkaniidgaskasaš arkiivvas Finnmárkkus, vihtta Finnmárukuseas, Finnmárkku fylkkagirjerájus ja Stáhtaarkiivvas Romsas divaštallat bargo- ja ovddasvástádusjuogadeami. Deaivvadeapmi lágiduvvui Diehtosiiddas Guovdageainnus.

Riikkaarkivára lea arkiivalága § 14 vuodul (2002) mearridan “Retningslinjer for arbeidet med privatarkiv». Njuolggadusat láidestit mo nationála ja regionála ovttasbargu priváhtaarkiivvaid čohkkemis, seailuheamis ja čalmmustahttimis galgá čađahuvvot. Bargojuogadeapmi ja regionála seailuhanplánat galget biddjot vuodđun ovttasbargui. Dan deattuha St.dieđ. 7 (2012-2013) *Arkiv og Riksarkivarens strategi for privatarkiv*. Mihttomearri lea ahte priváhtasuorggi rkiivvat galget leat mielde ollislaš servodatduodaštusaid sihkkarastimis.

Riikkaarkivára lea nammadan oktiiheiveheaddjiásahusa ovttastahttit priváhtaarkiivvaid regionála dásis. Finnmárkkus lea Finnmárkku fylkkagirjerádju nammaduvvon oktiiheiveheaddjiásahussan. Ođđa Arkiivaláhka (NÁČ 2019:9) evttoha ahte oktiiheiveheaddjiadoaimma fylkkas galgá leat láchkageatnegahtton fylkkasuohkanlaš bálvalus.

Priváhtaarkiivvaid vuosttaš regionála plána álggahuvvui Finnmárkku fylkkalávdegotti juovlamánu 2008 (ášši 08/54) ja golgotmánu 2009 mearrádusaid vuodul. Bajitdási seailuhan- ja ovttasdoaimaplána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide. Plána meannuduvvui politihkalaččat Fylkkalávdegottis geassemánu 2010 (ášši 10/3, 06/00183 Finnmárkku priváhtaarkiivvat, Seailuhan- ja ovttasdoaimaplána).

Čájehuvvui ahte sihke seailuhanplána ja ovttasdoaimaplána 2010 lei dárbu ođasmahttit iešguđet sivaid dihte. Okta sivva lei ahte museadilli rievddai go museat ovttastahttojuvvojedje ja ođđa ossodagat ásašuvvojedje. Nationála seailuhanpolitihkka maid rievddai – go buoret ovttasbargu oktiiheiveheaddjiásahusa ja riikkaarkivára gaskka gáibiduvvui, ja go ollislaš servodatduodaštus šattai áigejuovdil. Ođđa Regionála seailuhanplána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide 2017-2027 dohkkehuvvui politihkalaččat Kultur-, álbmotdearvvašvuoda- ja johtolatlávdegottis jagi 2017.

Regionála doaimaprográmma Finnmárkku girjerádjuovdáneapmái 2015-2020 lea vuodđun ođasmahttojuvvon ovttasdoaimaplánabargui.

Ovttasdoaimaplána mihttomearri lea čielggadit ásašusaid ovddasvástádusa priváhtaarkiivvasuorggis ja válljet čohkkensurggiid ja seailuhanpolitihkka. Bargoproseassas čielggaduvvui maid ásašusaid gelbbolašvuotta ja gelbbolašvuoda-dárbu. Hástalusaid maid *Regionála seailuhanplána Finnmárkku priváhtaarkiivvaide 2017-2027* čujuha lea vejolaš čoavdit čielga bargojuogadeami ja seailuhanpolitihkka bokte.

Ovttasdoaimaplána lea ráhkaduvvon viiddis regionála ovttasbarggus mas ledje mielde:

Finnmárkku fylkkagirjerádju: Helena Maliniemi (prošeaktajođiheaddji/ oktiiheiveheaddji)
Sámi Arkiiva: Nils Jørgen Nystø ja Grete Gunn Bergstrøm
Stáhtaarkiiva Romsas: Solbjørg Ellingsen Fossheim (Harald Lindbach)
IKA Finnmárku: Gunnhild E. Engstad
Várjjat musea IKS: Synnøve Fotland Eikevik ja Inger Lene Nyttngnes
Riddokultuvrra ja ođđasishuksenmuseat IKS: Tove Johansen
Deanu ja Várjjat museasiida: Claus A. Pettersen
Báktedáidaga máilmmiárbeguovddáš – Áлттá musea: Lena Karlstrøm
RDM-Sámi Vuorká-Dávvirat: Inga Margrethe Vars

Finmark fylkesbibliotek
Finnmárkku fylkkagirjerájus
 FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA

SAMISK ARKIV/SÁMI ARKTIIVA

IKA Finnmark IKS
Interkommunalt Arkiv

Varanger
Museum
VARDØ • SØR-VARANGER • VADSØ

Deanu musea
Tana museum
Tenon museo

ARKIVERKET
STATSARKIVET I TROMSØ

MUSEENE FOR KYSTKULTUR OG
GJENREISNING I FINNMARK IKS
Hammerfest - Måsøy - Nordkapp - Lebesby - Gamvik - Berlevåg

RiddoDuottarMuseat

ALTA
MUSEUM
Verdensarvsenter
for bergkunst

2.0. PRIVÁHTAARKIIVASUORGI FINNMÁRKKUS

Finnmárkku priváhtaarkiivasuorgái gullet ollu arkiiva- ja kulturásahusat mat iešguđet vuogiset mielde áimmahuššet priváhtaarkiivaid fylkkas. Dat leat Sámi arkiiva, Gielddaidgaskasaš arkiiva Finnmárku, vihtta ovttahttojuvvon Finnmárkku-musea 17 ossodagain ja Finnmárkku fylkkagirjerádjju. Guovllu priváhtaarkiivasuorgái gullá maid Stáhtaarkiiva Romssas, mii lea hui dehálaš ovttasbargoguoibmi.

Historjáservviin lea maid dehálaš sadji priváhtaarkiiva-barggus, go dat čohkkejit ollu dieđuid báikegoddehistorjjás ja kulturárbbis, mii priváhtaarkiivasuorgái lea mávssolaš. Historjásearvvit leat dehálaččat go dat sihkkarastet arkiiva-ávdnasiid, erenoamáš daid suohkaniin gos arkiiva- ja museafálaldat váilu. Báhcavuotna, Áknoluokta ja Láhppi leat dakkár suohkanat. Ferte namuhit ahte Báhcavuona Historjá- ja museasearvvis leat ollu guvlui gullevaš arkiivvat maid searvvit ja organisašuvnnat leat čohkken.

Mo čovdit hástalusaid priváhtaarkiivabarggus? FARK-ásahusaid gaskasaš ovttasbargu leage ásahuvvon áiddofal dan várás. Gurut ravddas: Claus A. Pettersen - Deanu ja Várjjat museasiida, Inga Marja Steinfjell – Sámi Arkiiva, Helena Maliniemi – Finnmárkku fylkkagirjerádjju, Gunnhild S. Engstad – IKA Finnmárku, Lena Karlstrøm – Áltta musea, Tove Johansen – Riddokultuvrra ja oddasis-huksenmuseat IKS. Gurut ravddas maŋábealde: Inger Lene Nytingnes – Várjjatarkiivvat, Synnøve Fotland Eikevik – Várjjat musea IKS, Solbjørg Ellingsen Fossheim – Stáhtaarkiiva Romssas ja Nils Jørgen Nystø – Sámi arkiiva. Gowva: Diehtosiida

3.0. FINNMÁRKKU PRIVÁHTAARKKIVAT – ARKIIVADILLI 2019

3.1. Duogáš

Riikkaarkivára mearridii jagi 2004 ahte Finnmárku fylkka-girjerájus galgá leat koordinerenovddasvástádus fylkkadásis. Ovddasvástádusa mielde eai čuvvon almmolaš ruđat, ja priváhtaarkiivabarggut fylkkas eai ovdánan ja meannuduvvojedje muhtun muddui soaittáhagas. Jagi 2009 oaččui Finnmárku fylkkagirjerádju ruhtadoarjaga Finnmárku fylkkagielddas ja Stáhta arkiiva-, girjerádjo- ja dávvirvuorká-guovddázis (ABM-utvikling) álggahit prošeavtta ráhkadit bajitdási seailuhanplána ja oktiiheivehit priváhtaarkiiva-suorggi fylkkas. Vuosttaš regionála plánat dohkkehuvvojedje politihkalaččat jagi 2010. Seamma jagi ásuuvvui maid priváhtaarkiivaferpmádat, Finnmárku-arkiivvat (FARK), ovttahttit doaibmajuid dainna ulbmilin ahte seailuhit, čohket ja hukset gelbolašvuoda. 1.1.2011 ásuuvvui bista-vaš virgi, danne go Finnmárku fylkkagirjeráju ovddasvástá- dus lei doaibmat oktiiheiveheadjin (koordináhtorin) fylkkas, ja virgi ruhtaduvvui girjeráju iežas doaibmabušehta bokte.

3.2. Regionála seailuhanplána priváhtaarkiivvaide 2017 – 2027

Ođđa Regionála seailuhanplána Finnmárku priváhta-arkiivvaide 2017-2027 ráhkaduvvui ja dohkkehuvvui poli- tihkalaččat jagi 2017 (HUKFS 08062017, Ášši 25/17). Seail-

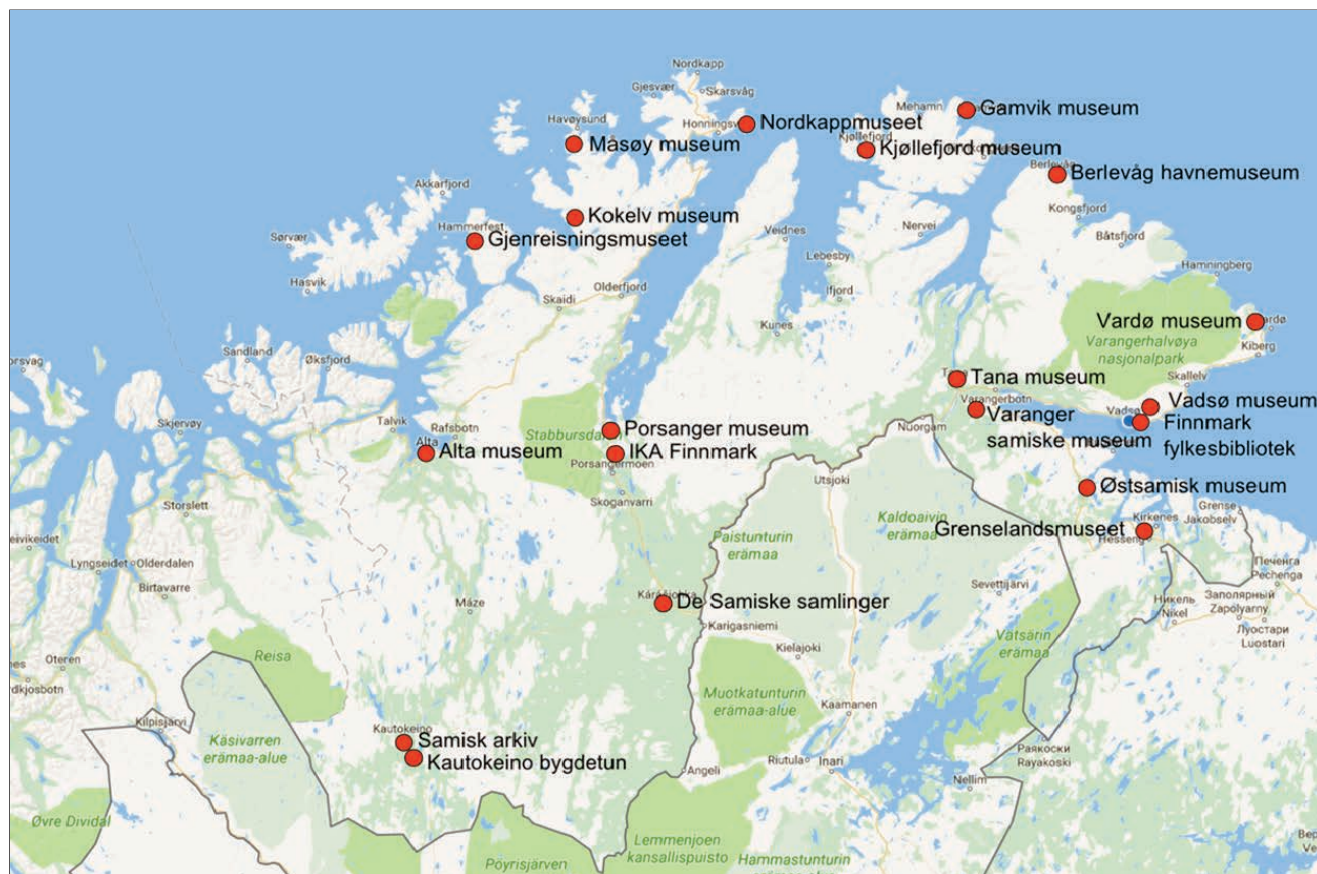
luhanásahusaid vuđolaš kártenbargu priváhtaarkiivvaide ektui ja seailuhuvvon arkiivaávdnasiid hivvodat- ja servodat- analysabargu leat vuodđun plánabargui.

Plánadokumeanta čilge oppalaččat priváhtaarkiivvaide mat leat seailuhuvvon, gos ja movt dat leat seailuhuvvon ja man muddui iešguđet servodatsuorggit, ealáhusat, áigodagat ja geográfalaš guovllut leat duodaštuvvon. Plána čilge priváhta- arkiivašlájaid maid lea dehálaš seailuhit.

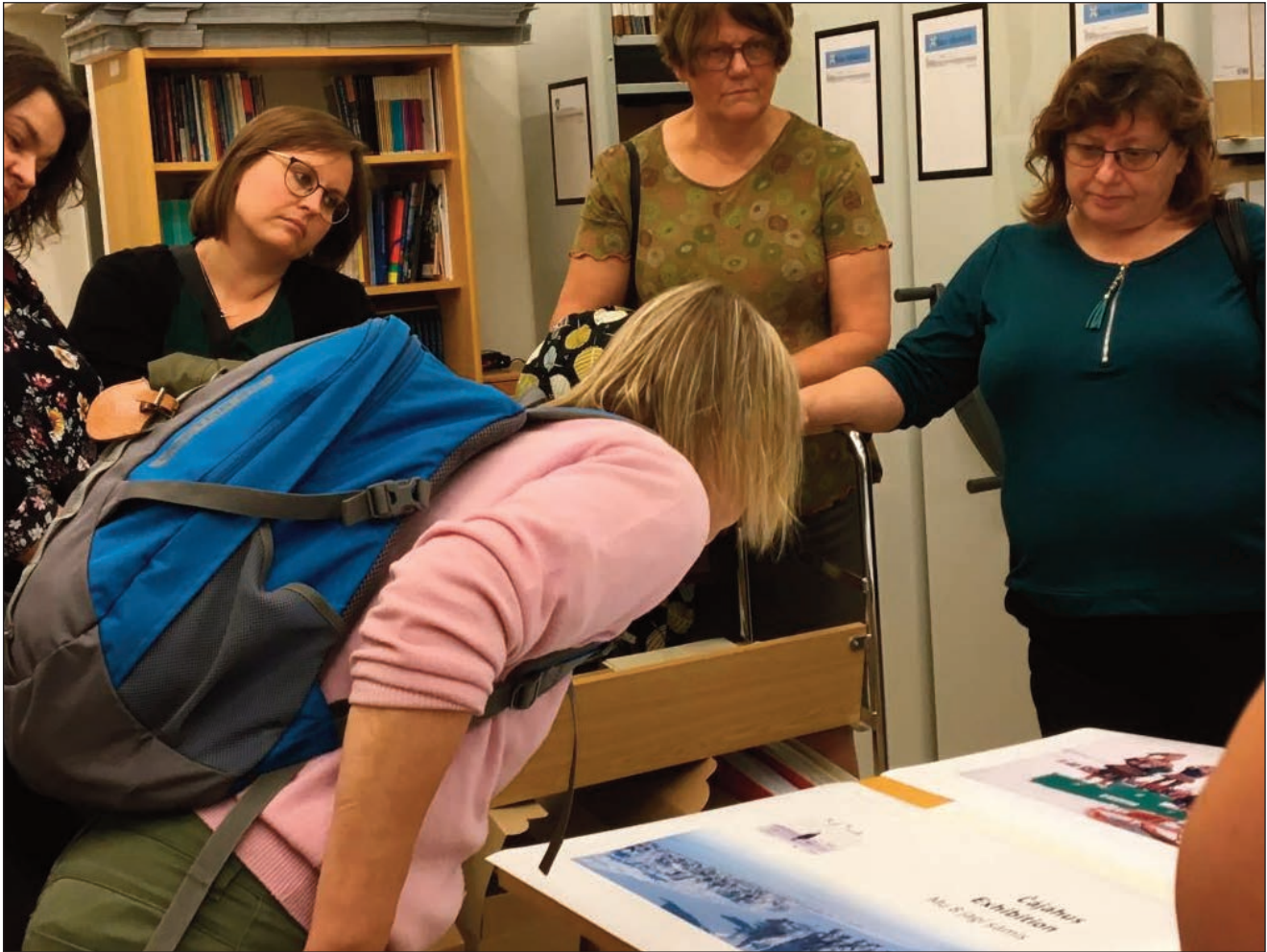
Plánas namuhuvvojit viidáseappot priváhtaarkiivvaide ánggi- ruššansuorggit Finnmárkkus. Plánadokumeanta sisttisdoallá hástalusaid mat čatnasit čohkkenbargguide, guhkesáigevur- kemii ja lágideapmái geavaheami várás: bargujoagadeapmi guovllu ovttasbargoguimmiid ovttasdoaibmanstrategiijat priváhtaarkiiva-suorggis

3.3. Dehálaš ja erenoamáš servodatak- tevrraid čohkkejuvvon arkiivat

Arkiivvaide kártenbargu 2017:s čájeha ahte vihtta ovta- stuvvon Finnmárku-musea hálddašit beali fylkka arkiivvain mihtiduvvon hilduid ja arkiivaloguid mielde. Ollu regionála ja báikkálaš dehálaš fitnodagat, organisašuvnnat ja ovttaskas olbmot leat addán iežaset arkiivvaide main lea alla diehtoárvu. Sáhttá namuhit ahte AS Sydvaranger ruvkefitnodaga arkiiva

Kárttas oidnojit Finnmárku-museaid FARK-ásahusat, Sámi arkiiva, Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmárkkus, Finnmárku fylkka- girjerádju ja Stáhtaarkiiva Romssas (mii ii oidno kárttas). Savio-museas eai leat priváhtaarkiivvat ja nu dat ii leat mielde kárttas.

Jáhpana govvideaddji Koji TSUDA attii 2019:s Sámi Arkiivii govaid maid ieš lei Sámis govven jagiid 1974-1988. Oassi govain ledje mielde beassášfestivála čájáhusas Guovdageainnus, festivála mii geasuhii ollu olbmuid. Govva: Finnmarkku fylkkagirjerádjju

lea Grenselandsmuseas, Brodtkorb gávppi arkiiva lea Várgáid museas, ođđasishuksenarkiteavtta Trond Dancke arkiiva lea Ođđasishuksenmuseas ja Álbmotakšuvnna arkiiva fas Álttá museas, ja dieid arkiivvain lea alla árvu maiddá nati-onála dásis. Nuppiin sániin daddjon, de leat fylkka museat ángirit čohkken sihke regionála ja báikkálaš dehálaš arkiivvaid mat muđui livčče jávkan áiggi mielde.

Bealli fylkka seailuhuvvon arkiivvain leat Sámi arkiivvas, Finn-márkku suohkaniidgaskasaš arkiivvas, Stáhtaarkiivvas Roms-sas ja Finnmarkku fylkkagirjerájus.

Regionála seailuhanplánas čujuhuvvo ahte servodat-duođaštusat fylkkas lea váilevaččat, danne go erenoamáš ealáhusat, suorggit ja áigodagat leat váilevaččat duođaštuv-von. Leat maid servodatjoavkkut mat eai leat vurken dehálaš dieđuid. Dakkár joavkkut leat earret eará: nuortalaččat, mearrasámi guolásteaddjit ja kvenat, olgoriikalaš unnitlogut ja boazosápmelaččat. Nuortalaččat leat eanemus vajálduv-von joavku – go eai gávdno dieđut priváhtaarkiivvain.

Finnmarkku-arkiivvaid ovttasbargoprošeakta **“Mii leat maid dás! Vajálduvvon joavkkuid čalmmustahttin”** lea doaibma-bidju mii lea bures sihkarastán dieđuid fylkka servodatovdá-neapmái. Norgga Kulturfoandda ruhtavehkiin lea prošeakta

lihkestuvvan čohkket ovdalis namuhuvvon servodatjoavkkuid vurkejuvvon arkiivvaid. Prošeakta lea vuoruhan ealáhusarkiiv-vaid ja arkiivvaid nisssonolbmuid maŋis, ja prošeaktabarggus fidniimet arkiivvaid guovddáš fitnodagain, guolástusindust-riijas, priváhta bálvalusain, duodjeealáhusas ja boazodoalus. Priváhtasuorgi lea prošeavtta bokte oahpásmuvvan iešguđet vurkenásahusaiguin fylkkas, ja ožžon dieđuid gosa arkiivvaid sáhttá addit. Prošeakta lea maid fuomášahttán priváhta fitnodagaid ahte “dáidá mu doaibma leat miellagiddevaš boahhteáiggi dutkiide ja historihkkáriidda?”

3.4. Čalmmustahttin ja digitála gaskkusteapmi

Leat ain stuora regionála erohusat das man ollu arkiivvat čalmmustahttojuvvojit ja gaskkustuvvojit digitálalaččat. Arkiivaguorahallan čájeha ahte 2017:s ledje Sámi arkiiva, Finnmarkku fylkkagirjerádjju ja Stáhtaarkiiva Romssas dat áidna ásašusat mat dán guovllus čalmmustahte ja gask-kustedje iežaset arkiivvaid digitálalaččat Arkiivaportálas, mii lea nationála ohcanbálvalus. Finnmarkku-museaid gaskkas lea Várjjat musea IKS mii ángirit digitalisere arkiivvaid ja bidjá daid olbmuid olámuddui. Museavttadaga golbma ossodaga geavahit Asta-prográmma ja čalmmustahttet

arkiivvaid sihke Arkiivaportálas ja Digitálaarkiivvas. Riddokultuvrra ja ođđasihuksenmuseat čalmmustahttet iežaset arkiivvaid Arkiivaportálas, Finnmárkku fylkkagirjerájus gaskkustangaskaoami bokte.

Hui ollu seailluhuvvon priváhtaarkiivvat mat leat museaid hálddus eai leat dikšojuvvon eaige digitálalaččat katalogiserejuvvon, ja nu dat eai leat lágíduvvon almmolašvuhtii. Sivvan dasa leat váilevaš resurssat, ja go museat oaivvildit ahte priváhtaarkiivvat dábálaččat eai gula sin čoakkáldat-hálddašeapmái. Dat oaidnu lea rievdan manjimuš jagiid. Eanaš Finnmárkku-museat oidnet ahte priváhtaarkiivvat leat dehálaš diehtogáldut, go dat sistisdollet dávviriid, ávdnasiid, huksehusaid, govaid ja audiovisuála materiálaid.

3.5. Olmmošlaš resurssat

Priváhtaarkiivabargu Finnmárkkus dárbbaba eanet olmmošlaš resurssaid. Dušše Sámi arkiivvas ja Finnmárkku fylkkagirjerájus leat bissovaš virggit hálddašit priváhtaarkiivabarggu. Sámi arkiivvas leat golbma bissovaš arkiivafágalaš ollesáiggevirggi hálddašit priváhtaarkiivaid ja Finnmárkku fylkkagirjerájus lea okta virgi. Cuoŋománu 2016 virgáduvvui Riddomuseaid ossodahkii Ođđasihuksenmuseai čoakkáldatráđdeaddi gean bargun lea addit rávvagiid ja dieđuid priváhtaarkiivvaid vuostáiváldimis, dikšumis ja seailluheamis. Eará Finnmárkku museain ja IKA Finnmárkkus čadahuvvo priváhtaarkiivabargu hui soaittáhagas, danne go bargit geat barget priváhtaarkiivvaiguin barget maid eará doaimmaid.

Riikkaarkivára ovddidanruđat ja Norgga kulturfoandda juolludusat Kultursuodjaleapmái dahket ásahusaide vejolažžan virgádit prošeaktamielbargiid seailluhan-, hálddašan- ja digitaliserenprošeavttaide. Stuorimus prošeakta lea Várjjat musea IKS arkiivaprošeakta “Várjjat-arkiivvat”, mii álggahuvui Arkiivadoaimmahaga ovddidanruhtavehkiin. Ossodagat Várggáin, Čáhcesullos ja Girkonjárdggas leat maid álggahan dikšun-, katalogiseren- ja digitaliserendoaimmaid. Gáŋgaviikka ossodat, Riddokultuvrra ja ođđasihuksenmusea IKS ossodat, lea dikšun ja digitaliseren dehálaš guolástusarkiivvaid Gáŋgaviikkas Riikkaarkivára ovddidanruđaiguin, ja Álttá musea lea maid ožžon ovddidanruđaid Riikkaarkiváras digitaliseret arkiivva “Álbmotakšuvdna Álttá-Guovdageainnu čázádaga dulvadeami vuostá”. Doarvái resurssat ja bissovaš virggit leat dehálaš eavttut joatkit arkiivadoaimmaid museain.

3.6. Vuorkálatnjadilli

Váilevaš vuorkálanjat (magasiinnat) goazahit ulbmillaš čohkkenbarggu Finnmárkkus. Dan cealká regionála seailluhanplána. Dan lassin vurkejuvvojit ollu arkiivávdnasat lanjain mat eai leat dohkálaččat, gč.Arkiivalága (geahča mildosa Vuorkálatnjadilli Finnmárkkus 2019). Sávvamis vuorkálatnjadilli buorrána Finnmárkkus go IKA Finnmárkku ja Sámi arkiivva plánejuvvon magariidnaprošeavttat čadahuvvojit.

Arkiivadoaimmahagas Romssas (Stáhtaarkiiva Romssas) lea valjis vuorkásadji maid sáhttá fállat Finnmárkku vurkenása-

husaide gos leat stuora arkiivvat. Dál gal lea vuos geavatteahtes vuorkásadji Sámi arkiivvas, maid lea vejolaš fállat sámi museaide jos háliidit. Ođđasihuksenmusea lea áiddo beliid gearggahan iežas magariidnahuksenprošeavtta, ja dál lea doppe sullii 600 hildomehtera vuorkásadji. Álttá museas lea sullii 200 hildomehtera vuorkásadji, ja Finnmárkku fylkkagirjerájus gis sullii 125 hildomehtera.

3.7. Gelbbolašvuotta

Priváhtaarkiivvasuorggi gelbbolašvuotta guorahallojuvvui čakčamánu 2019. Iešguđet seailluhanásahusat ožžo bargun deavdit gelbbolašvuodaskovi ja čalmmustahttit iežaset ásahusa erenoamáš iešvuodaid ja dárbbuid. Buot ásahusat galge almmuhit makkár gelbbolašvuotta sis lea. Dieđuid vuodul oaččuimet diehtit makkár fágalaš gelbbolašvuotta ásahusain lea jođihit ja čadahit arkiivabarggu ja makkár gelbbolašvuhtii lea dárbu fylkkas.

Guorahallan čájeha ahte museat dárbbášit gelbbolašvuoda arkiivafágalaš prinsihpain ja das mo arkiivvaid galgá vuostáiváldit, hálddašit, katalogiseret ja mo ávdnasiid gaskkustit digitála reaiduiguin. Fylkkas dárbbášuvvo oppalaččat gelbbolašvuotta vuostáiváldimis ja digitála arkiivávdnasiid hálddašeamis ja mearrideaddji njuolggadusaid birra nugo GDPR (personusuodjalusmearráduš), ja arkiiva- ja govvasuodjaleapmái guoskevaš láhkamearrádušaid ja njuolggadusaid birra. Ollu ásahusain lea máhtu das mo báberávdnasiid galgá vurket amas eai billašuva, ja mo audiovisuála ávdnasiid ja iešguđet teknikalaš sierrarusttegiid galgá hálddašit (dáppe sáhtát geahččat makkár teknikalaš rusttegat gávdnojit iešguđet seailluhanásahusain).

Sámi arkiivvas ja sámi museain lea gelbbolašvuotta sámegielas ja sámekultuvrras, ja Várjjat museas IKS lea gelbbolašvuotta kvenagielas ja kultuvrras.

Fágaidgaskasaš ovttasbargu lea dehálaš maiddái priváhtaarkiivabarggus. Báikkálaš “skáhppabávkaleaddji”, Helge, gohččojuvvui veahkehit vai Stáhtaarkiiva Romssas ja Finnmárkku fylkkagirjeráđu beassaba viežžat ávdnasiid ja báhcán arkiivvaid guovddášfitnodaga Br.Aarsæther manjis Gilivuonas. Čoavdagat, dat ledje lohkkaduvvon skáhppii.

Govven: Solbjørg Ellingsen Fosshheim/Stáhtaarkiiva Romssas.

Finnmárkku museaid mávssolaš reaiddut ja geavahanvejolašvuodát

Riddokultuvrra ja ođđasishuksenmuseat IKS:

- Reprorusttet, govvalohkkit ja govvenreaiddut Ođđasishuksenmuseas

Deanu ja Várjjat museasiida, ossodat Deanu musea:

- Garraskearrut/dihtorvuorkkát gosa seailluhuvvojit govvalohkki dieđut ja ráddjejuvvon digitála ávdnasat gaskaboddosaččat (buot ossodagain)
- Govvalohkki mainna lohká govaid dihtorvuorkái (A3), Várjjat Sámi Musea ja Deanu Musea
- Govvenreaiddut, Várjjat Sámi Musea ja Deanu Musea
- Čálán (A3), Deanu Musea ja Várjjat Sámi Musea
- Ávv nuortasámi museas lea čálán mii čállá stuora formáhtas A1/24”
- Reaiddut CD- ja garraskearruid geavaheapmái (Deanu Musea)
- Reaiddut digitála VHS várás (Várjjat Sámi Musea)

Báktedáidaga máilmmiárbeguovddáš – Álttá musea:

- Govvalohkki mii lohká govaid diehtovuđđui
- Govvenreaiddut
- Reaiddut digitaliseret jienaid

Sámi arkiiva

- Sierra govvalohkki lohkat girjjiid dihtora muitui ja dábálaš čálán/printer mas lea govvalohkki
- Arkiivvas leat báddenrusttegat ja rusttegat CD/DVD ja kasehtaid geavaheapmái
- Dábálaš govvenapparáhtat ja Mikrofiche-mašiidna
- Vejolašvuohta geavahit Arkiverket-doaimmahaga goazahit digitaliseret báhpáriid ja govaid, govvaprentenreaidduid ja digitála prográmmaid guhkit áiggi seailluheapmái
- Lea dahkkon soahpamuš Sámi Allaskuvllain ja DigForsk AS:n mii addá vejolašvuođa geavahit rusttegiid digitaliseret báhpáriid, govaid ja jienaid ja maiddái teknihkalaš rusttegiid ja nannet redigerengelbbolašvuođa. Sámi allaskuvllas lea maid sierra báddenstudio
- Diehtosiiddas lea sárggon (mašiidna mii sárgu sázuid ja sojuid ja eará govadagaid oktilis sárgáiguin báhpáriid) ja lanjat gos sáhttá ávdnasiid čalmmustahttit ja čájehit

Finnmárkku fylkkagirjerádju:

- Diktafovdna (báddenrusttet) (Olympus DDS)
- Flatbed-govvalohkki (EpsonV800 photo)
- 1 Flextight drum-govvalohkki lohkat buot sturrosaš govvanegatiivvaid
- Boaresáigásaš bliccačuovgakoaffar mas leat 3 lámppá, govvenuogáš ja govvenstatiiva
- 2 Epson čálána mat čálihit maiddái A2 sturrosaš báhpáriid
- Epson Sure Color P800 ja Epson Stylus Pro4800
- Garraskearrut (vuorkkát) gosa govvalohkki vurke govaid ja gosa digitála ávdnasat vurkejuvvot gaskaboddosaččat ovdal go sirdojuvvot govvaarkiiva prográmmabálvalussii

Stk.	37,7 kg storlaks à kr. 15,50	kr. 584,35
»	» smålaks » »	»
»	»	»
«	»	»
	Sum kr.	584,35
	÷ sikringstrekk 5%	» 29,00
		Kr. 555,35

7/6 - 61

Luossaoasti Andreas Lavde arkiiva Deanu museas duodašta mo sámii árbevirolašguolásteapmi ealáhussan čadahuvvui Deanočázadagas, mii lea okta máilmmi stuorimus čázádat gos atlántalaš luossanállii gávdno. Govven: Claus Pettersen/Deanu musea.

4.0. OVDDASVÁSTÁDUS- JA BARGOJUOGADEAPMI FINNMÁRKKU PRIVÁHTAARKIIVVAID GASKKA

4.1. Finnmárkku fylkkagirjeráju koordináhtorovddasvástádus fylkkas

Arkiivadoaimmahat lea mearridan ahte juohke fylkkas galgá leat koordináhtor gii vástida priváhtaarkiivadoaimmaid. Ođđa Arkiivaláhka (láhka servodatduodaštusaid ja priváhtaarkiivvaid várás (NÁČ 2019:9, Fra kalveskinn til datasjø) nanne fylkkasuohkaniid ovddasvástádusa dan suorggis.

Finnmárkkus lea Finnmárkku fylkkagirjerájus leamaš koordináhtorovddasvástádus jagi 2004 rájes (Riikkaarkivára reive 29.11.). Fylkkagirjerádju, regionála ovddideaddjin galgá oktiiheivehit ja koordineret regionála ovttasbarggu, museaid bagadit ja rávvet, ja Riikkaarkivárain doallat oktavuoda regionála dásis.

4.2. Arkiivafágalaš fierpmádaga Finnmárkku-arkiivvaid doaimma (FARK)

Arkiivafágalaš fierpmádat Finnmárkku-arkiivvat (FARK) ása-huvvui jagi 2010. Fierpmádat lea priváhtaarkiivasuorggi ása-husaid gaskasaš ovttasbargoorgána ja fágalaš resursa; ja das leat mielde vihtta ovttahttojuvvon Finnmárkku-musea, Sámi arkiiva, Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmárkkus, Stáhtaarkiiva Romssas ja Finnmárkku fylkkagirjerádju. Kvalitehtasihkkarastin, rávven ja bagadallan, arkiiva-fágalaš háhkan, gelbbolašvuodalokten, ja dihtomielaláš-vuoda ovddideapmi leat fierpmádaga deháleamos doaimmat. Fierpmádat lea lokten arkiivafágalaš gelbbolaš-

vuoda museain gos gelbbolašvuolta ii lean nu nanus. Finnmárkku-arkiivvaid gelbbolašvuolta lea mearrideaddjin strategalaš barggus mii guoská vurkejuvvon arkiivvaid seailuheapmái, čalmmustahttimii ja gaskkusteapmái fylkkas.

Finnmárkku-arkiivvain leat mánggalágan bargovuogit, nugo jeavddálaš gulahallančoahkkimat, bargobájit ja oktasaš prošeavttat. Fierpmádat lea maid lágidan fágasemináraid ja kursaid arkiivafágalaš fáttáin. Čoahkkimat lágiduvvojit dávjá gos oassálastit besset lonohallet vásáhusaid ja jurdagiid arkiivaávdnasiid seailuheamis, gaskkusteamis ja vorkemis, ja divastallat fágalaš hástalusaid ja plánet oktasašprošeavttaid ja eará doaimmaid. Ovdamearkan lihkestuvvan ovttasbargoprošektii maid FARK lea lágidan, lea čohkken- ja gaskkustanprošeakta “Mii leat maid dás! Vajálduvvon joavkkuid čalmmustahttin”, mii Kulturfoanddas lea ožžon ruhtadoarjaga ovda-, váldo- ja čuovvolanprošektii.

Finnmárkku-arkiivvain lea sierra dovdomearka ja neahttabáiki www.finnmarksarkivene.no. Neahttabáikkis gávdnojit dieđut fierpmádaga, arkiivaresursaid ja seailuhuvvon arkiivvaid birra Finnmárkkus, ja dieđut geavaheddjiide ja arkiivaeiggiiddiidda. Fierpmádat gaskkusta dan lassin dieđuid arkiivaávdnasiid birra logaldallamiid ja čállosiid bokte.

Fierpmádagas ii leat alces ruhta iige sierra bušeahhta, muhto dat ruhtaduvvo ása-husaid bušeahhtaid bokte. Fierpmádat lea ferten ohcat ruhtaveahki erenoamáš prošeavttaide ja lági-demiide eará ruhtagálduin.

4.3. Ásahusaid gaskasaš čohkken- ja ovddasvástádussuorggit

Ovttasdoaimaplána guovddáš ulbmil lea čielggadit mo bargujuohkin priváhtaarkiivabarggus galgá doaimbat sealluhanásahusaid gaskka Finnmárkkus. Buot ásahusat leat mearridan čohkkendoaimmaid iežaset ovddasvástádussuorggis ja áigumušaid geográfalaš ja temáhtalaš eavttuid vuodul. Priváhtaarkiivaid čohkkenbarggus gáibiduvvo ahte arkiivaávdnasat vuostáiváldojuvvojit ja hálddašuvvojit dohkálaččat. Ásahusain galget leat bargit geat máhttet arkiivaid sealluhit, dikšut ja hálddašit. Arkiivafágalaš prinsihpat galget dasa biddjot vuodđun, ja sealluhuvvon arkiivvat galget registrerejuvvot, áinnas oktasaš nationála katalogas, [Arkivportalen](#) (NAČ 2029:9. Fra kalveskinn til datasjø, Ođđa láhka servodatduođastusaid ja arkiivaid birra, Kap. 2.22 ja 22.4.2.)

Ásahusaid čohkken- ja ovddasvástádussuorggit

Čohkken- ja ovddasvástádussurggiid govvádus

Riddokultuvrra ja ođđasihuksenmuseat IKS:

Suohkanat Hámmarfeasta, Davvenjárga, Muosát, Bearalváhki, Gámgaviika ja Davvesiida leat ovtastusa eaiggádat. Oktasaš plánat ja bargorutiinnat galget ráhkaduvvot buot ossodagaide. Ja juohke ossodat doaimmá báikkálaš musean iežas suohkanis. Dat mearkkaša ahte juohke museas lea ovddasvástádus vuostáiváldit ja sihkkarastit priváhtaarkiivaid iežas guovllus. Cuoŋománu 2016 virgáduvvui Ođđasihuksenmuseai čaokkáldatráđđeaddi, gean bargun lea rávvet ja oahpahit mo priváhtaarkiivaid galgá vuostáiváldit, dikšut ja sealluhit. Arkiivakatalogat ja arkiivalisttut galget registrerejuvvot Asta-vuogádahkii maid Finnmárkku fylkkagirjerádjju geavaha, ja almmuhuvvot Arkiivaportalas.

Ossodat Ođđasihuksenmusea:

Ossodahkii Ođđasihuksenmuseai galgá ásahuvvot duođastanguovddáš gosa čohkkejuvvojit dieđut soahteáiggis ja ođđasihuksenáiggis Finnmárkkus ja Davvi-Romssas, nu go musea namma juo muitala ja mas lea nationála mearkkašupmi. Musea galgá systemáhtalaččat čohkket priváhtaarkiivaávdnasiid ođđasihuksenáigodagas olles fylkkas. Dan lassin gullá musea bargosuorgái čohkket priváhtaarkiivaid Hámmarfeasttas, Sállannuoris ja Fálesnuoris

Ossodat Muosát musea:

Ossodaga Muosát musea ovddasvástádussuorgái gullet priváhtaarkiivvat Muosát suohkanis. Musea háliida erenoamážit čohkket priváhtaarkiivaid mat duođastit guolástusteknologiija ja bivdofatnasiid ovdáneami, ovdamearkka dihte arkiivaid suohkana bivdofanaseaiggádiid manjis.

Ossodat Davvenjárggamusea:

Ossodaga Davvenjárggamusea ovddasvástádussii gullá čohkket priváhtaarkiivaid Davvenjárgga suohkanis, ja das deattuhuvvojit Davvenjárgga-mátkealáhhus ja geaidnohuksema matkealáhhusa ovdáneami geažil. Dan lassin gullá musea váldoovddasvástádussii riddokultuvra ja guollehistorjá Finnmárkkus. Davvenjárggamusea háliida čohkket stuorit čaokkáldagaid miehtá fylkka, ovddasvástádussuorggi siskko-bealde. Davvenjárggamusea lea gaskaboddosaččat vurken arkiivaávdnasiid Honnesvági bivdofabrihkaid manjis Suohkaniidgaskasaš arkiivii (IKA Finnmárku) Leavnnjas.

Ossodat Bearalvági hámmanmusea:

Ossodat Bearalvági hámmanmusea ovddasvástádussii gullá čohkket priváhtaarkiivaávdnasiid Bearalvági suohkanis. Musea galgá šaddat oassin Riddodoaimmahaga etáhtamuseas, ja danne sii vuoruhit čaokkáldagaid, erenoamážit govaid duođastussan hámmanovdaneapmái Bearalvágis. Musea váilevaš vuorkálatnjadili geažil ii leat vejolaš čohkket

Hárve oidnon poastakoarta nuppi máilmmisoahteáiggis mii gullá Frans Hallonen arkiivii. Koarta lea sáddejuvvon «Ein ukjend soldat, Nord-Noreg». Juovlastálut rukses gahpiriin ja leavga ledje norgga vuostálastinlihkadusa friddjavuodadovdomearkkat. Duiskalaččat diedusge duoguštedje koartaid go sii oaivviledje ahte koarttat eai čuvvon leavganjuolggadusaid ja ovddidedje lobihis propagánda. Frank Watne lea tevdnen koarta.

priváhtaarkiivvaid ja dan olis lea museas buorre ovttasbargu IKAF:n arkiivvaid sealluheami dáfus. Musea lea juo addán priváhtaarkiivvaid main lea alla diehtoávki IKAF:i.

Ossodat Gáŋgaviika musea:

Ossodat Gáŋgaviika musea galgá čohkket buotlágan priváhtaarkiivvaid Gáŋgaviikka suohkanis. Musea lea oassi Riddodoaimmahaga etáhtamuseas, ja musea vuoraha arkiiva-ávdnasiid čuovgaduortnaid ja riddodoaimmahaga historjjás Finnmárkkus. Musea lea dan lassin čohkkemin dieđuid fállábivddus áigodagas 1860-1904 Finnmárkkus. Čuovgaduortna- ja fállábivdoarkiivvat sealluhuvvojit museas.

Ossodat Foldal-rusttet Gilivuonas:

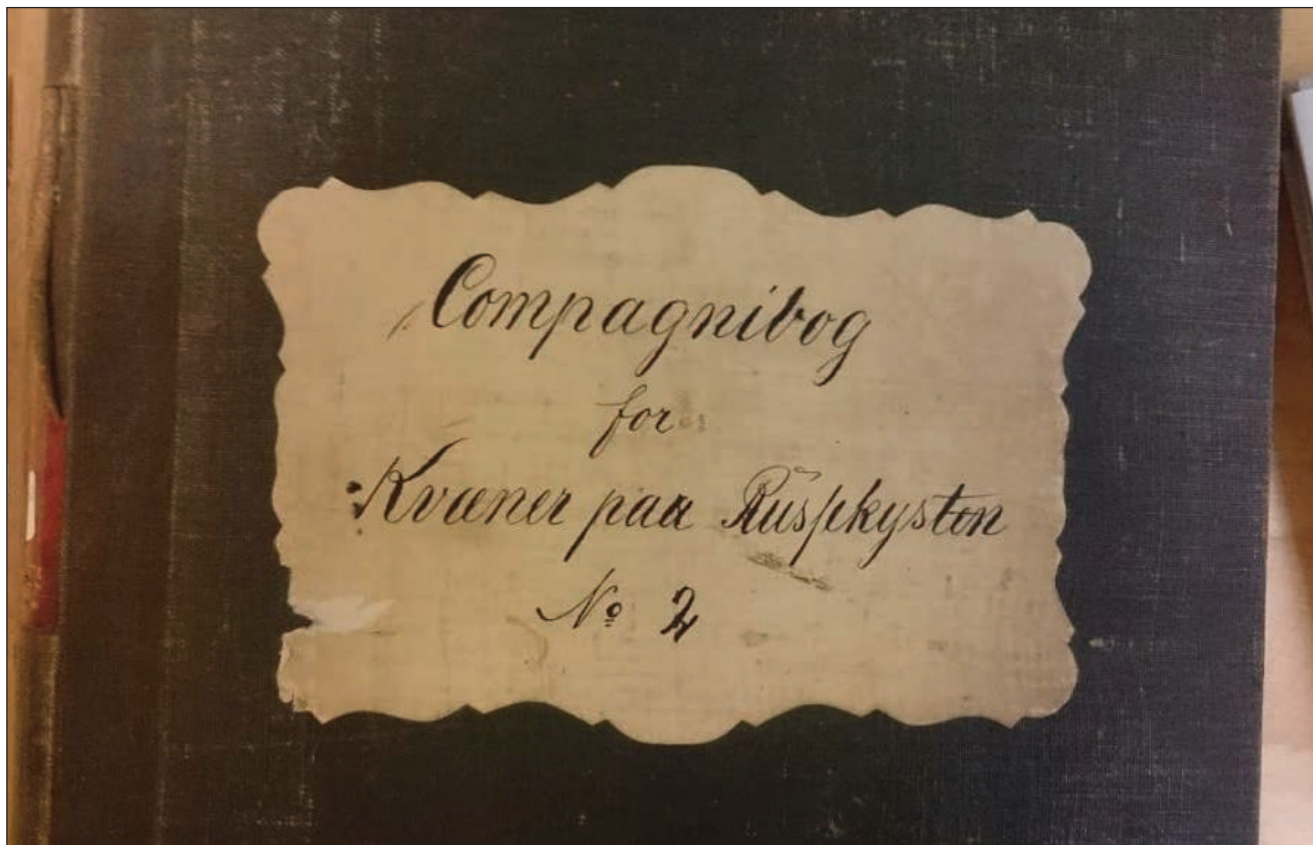
Foldal-rusttet lea ovddeš guolleuostáiváldinrusttet mii lei ánus jagiin 1917-1983. Guolleuostáiváldinrusttegis buvttaduvvui goikeguolli, sálteguolli, guolevuodja ja das ledje maid ijastallanvisožat maid guolásteaddjit sáhtte láigohit. Riikaantikvára ráfáidahtii cuoŋománu 8.b. 1994 rusttega, masa gullet 5 viesu ja tehnikkalaš rusttegat ja eatnamat man alde viesut ja rusttegat leat. Foldal-rusttegis jođihuvvo maid idjadanbáiki, lassin musea doaimmaid. Museas ii leat vuorkálatnja, muhto buori ovttasbarggus Finnmárkku fylkkagirjerájuin dolvojuvvojit buot arkiivaávdnasat dohko. Museas lea nana dáhttu hukset sierra vuorkálanja ávdnasiid sealluheapmái, Čohkken- ja ovddasvástádussurggiid govvádus čohkket priváhtaarkiivvaid Davvesiidda suohkanis.

Báktedáidaga máilmmiárbeguovddáš – Álttá musea:

Álttá Museas lea guovttelágan čohkkenstrategiija. Sihke Báktedáidaga máilmmiárbeguovddášis Álttás ja Struve meridiánadávggis leat sierra hálddašanplánat. Musea lea maid ráhkadan hálddašanplána čoakkáldagaide main leat dieđut odđaaiggis ja historjjálaš áiggis Álttás. Čoakkáldagaid oktavuodas lea dehálaš vuhtiiváldit kultuvrralaš šláddjivuoda, nu go sohabeali, etnikkalaš ja sosiála šláddjivuoda. Odđa čohkkenbarggut galget dutkamii vuodđuduvvon ja čadnojuvvon musea dutkan- ja gaskkustanplánaide. Čoakkáldagat galget čalmmustahttojuvnot, vai álbmot, dutkit ja musea bargit besset daidda oahpásmuvvat. Čohkkenbargu galgá čadahuvvot museaid standárdmaid ja njuolggadusaid vuodul. Álttá Musea ii geavat Asta-prográmma ii ge Arkiivaportála, ja eaige leat plánat ge dan dahkat lagamus áiggis. Museas lei jagi 2019 sullii 200 hildomehtera geavatkeahkes vurenkadjat maid eará ásuhusat áinnas sáhttet geavahit smávit priváhtaarkiivvaid sealluheapmái, jos háliidit.

Vuodđudus RiddoDuottarmusea:

RiddoDuottarMuseat Jáhkovuona mearrasámi musea, Porsáŋggu musea, Guovdageainnu gilišillju ja Sámiid Vuorká-Dávvirat vuostáiváldet arkiivaávdnasiid jos dat leat musea fága- ja áŋgiruššansuorgái miellagiddevaččat, ja sisttisdolet sámi kulturhistorjjálaš dieđuid Oarje-Finnmárkkus, erenomažit duodji (sámi árbevirolaš atnudáidda ja dáidda (sámi dáidda). Čohkkenbargu galgá dáhpáhuvvat lagaš ovttasbarg-

“Companibog for Kvæner paa Russekysten” lea vižžojuvvon gávpeolbmá Andreas Esbensen Brodtkorb arkiivvas Várjjat museas. Várggáid gávpeolmmái lei viššal gávppašit kvenaiguin geat ledje ásaiduvvan Guoládatnjárgii. Dat oassi kvenahistorjjás lea gávdnamis Digitálaarkiivvas.

Govven: Inger Lene Nytingnes/Varangerarkiver.

Ođđasishuksenmusea ođđa vuorkálanjaid rahpama oktavuodas váldojuvvui atnui áibbas ođđa bargobáđji dikšut kulturárbeávdnasiid. Logenar beavdegirjji Hámmarfeastta, Lávželuovtta ja Jáhkogohpi sanitehtaseruviid manis leat dikšojuvvon amas eai guohpo ja billašuva čáhcevahágiid geažil.

Govven: Ođđasishuksenmusea

gus ávdnasiid eaiggádiiguin ja Sámi arkiivvain mas lea sierragelbbolašvuohta sámi priváhtaarkiivasuoggis. Musea lea posiitiiva joatkit ovttasbarggu priváhtafierpmádagain, danne go ossodagat ieža sealluhit priváhtaarkiivaávdnasiid, maid dái báberhámis, ja erenoamážit govaid. Arkiivaávdnasat ja govat mat dál leat RDM hálddus, galget ain dikšojuvvot ja sealluhuvvot doppe.

Vuođđudus Deanu ja Várjjat Museasiida:

Museas leat golbma kulturhistorjjálaš musea ja dáidda-musea: **Várjjat Sámi Musea, Deanu Musea, Ä́vv nuortasámi musea ja Saviomusea.** Museaid doaibma, čohkkenbargu ja resurssat ovdanbohtet bajitdási plánain ja musea-vuođđudusa ulbmiliin. Čohkkenbargu čađahuvvo museaid plánain ja resurssaid vuodul. Lunddolaš ovttasbargoguoibmi lea Sámi arkiiva.

Varanger Museum IKS: Várjjat Musea IKS:

Museas leat golbma ossodaga: Čáhcesullo musea – Ruija Kvenamusea, Várggáid Musea ja Máтта-Várjjat Musea. Čohkkenplána ráhkaduvvo ovttastahttojuvvon ovttadahkii ja juohke ossodahkii. Ii oktage ossodat ieš čohkke ávdnasiid, muhto vuostáiváldet arkiivaávdnasiid maid olbmot buktet. Museaid váldoovddasvástádus lea doaibmat báikkálaš musean guoskevaš suohkaniidda. Musea mii lea Girkonjárggas galgá vuoruhit rádjahistorjjá, ja musea Várggáin fas pomorahistorjjá, ja musea Čáhcesullos kvenakultuvrra. Museaid čohkkendoaimmat badjáláset temá ja geográfalaš juogadeami, ja čađahuvvot maid badjel suohkanrájaid.

Sámi Arkiiva:

Sámi arkiiva lea nationála arkiivaásahus sámi servodaga várás mii eamiálbmotperspektiivva vuodul ánggiruššá kultuvrralaš arkiivaid ja historjjálaš gáluid ovdii. Arkiiva vuostáiváldá, seailluha ja gaskkusta arkiivaávdnasiid ja ovttasbargá riikkarájaid rastá sihkkarastin dihte sámi arkiivaid. Sámi arkiiva lea oassi Arkivverket-doaimmahagas ja áidna stáhtalaš arkiivaásahus Finnmárkkus. Arkiiva doaibmá gealboguovddážin sámi almmolaš arkiivvaide ja priváhtaarkiivvaide. Sámi arkiiva geavaha Asta-prográmma ja čalmmustahtta arkiivaid Arkiivaportála bokte. Arkiivvas leat ráddjejuvvon vuorkásajit sámi museaid várás.

Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmárkkus:

Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmárkkus (IKAF) seailluha miellahttosuohkaniid priváhtaarkiivaid. Arkiiva ii čohkke priváhtaarkiivaid, muhto doaibmá gealboguovddážin ja fállá vuorkásaji priváhtaarkiivvaide maid suohkanat leat áimmahuššan. Dál vurkejuvvojit sullii 130 iešguđet priváhtaarkiivva IKA Finnmárkkus.

Finnmárku fylkkagirjerádju:

Finnmárku fylkkagirjerájus lea oktiiveiveheaddjiovdasvástádus Finnmárku priváhtaarkiivvaide. Dat mearkkaša ahte dat galgá ovddidit, oktiiveivehit, bagadallat ja rávvagiid addit, ja doaibmat oktavuodalađasin Riikkaarkivára ektui. Fylkkagirjerádju váldá vuostá, seailluha ja gaskkusta arkiivaávdnasiid mat bohtet Finnmárkkus, jos dat eai gula eará arkiivaid ovddasvástádussuorgái. Finnmárku fylkkagirjerádju galgá maid ovddasvástidit govvamateriálaid fylkkas, ja danne lea ge lunddolaš ahte govvaarkiivvat lágiduvvojit dohko. Govvaarkiivaossodat čohkke buotlágan govaid miehtá Finnmárku. Dál lea jođus govvačohkkenprošeakta (2019-2020) mas deattuhuvvojit govat 1950-2020 áigodagas, ja erenoamážit ivdnegovat ohcaluvvojit. Finnmárku fylkkagirjerádju geavaha ASTA registrerenvuogádaga ja gaskkusta arkiivaid Arkiivaportálas. Govat registrerejuvvojit Primus bokte ja gaskkustuvvojit DigitálaMuseas.

Stáhtaarkiiva Romssas:

Stáhtaarkiiva Romssas doaibmá regionála vuorkán Davvi-Norgga Bargiidlihkadusa arkiivvaide (ABANN-arkiiva). Finnmárku bargiidlihkadussii gullevaš organisašuvnnaid, servviid ja joavkkuid arkiivvat galget ain čohkkejuvvo Stáhtaarkiivvi. Stáhtaarkiiva Romssas vuostáiváldá stuorit arkiivaid daid ásahusain gos lea sajihisvuohta, dahje jos eai nagot arkiivaid gaskkustit álbmogii.

Áltá-Guovdageainnu dulvadeami vuostálasti Álbmotakšuvnna arkiiva lea dikšojuvvon ja digitaliserejuvvon Riikkaarkivára ovddidanruđaiguin Báktedáidaga máilmmiárbeguovddázis – Áltá museas.

Govven: Lena Kalstrøm/Alta museum

4.4. Ovddasvástáduš digitála priváhtaarkiivvaide

Finnmárkku-arkiivvaide ášahusat vásihit ahte digitála ja teknologalaš ovdáneapmi lea gáibideaddji ja hástaleaddji priváhtaarkiivvaide seailuheamis ja guhkesáiggi virkemis. Orga-nisašuvnnat, fitnodagat ja priváhta olbmot hálldašit elektronalaš áššemeannudanreaiduid bures. Áššemeannudeamis sii geavahit dávjá multosákkiiid, e-poastta, SMS ja sosiála mediaid. Heivehuvvon fágavuogádagat geavahuvojit maid, mii dahká vejolažžan arkiivvaide seailuhit iešguđet formáhtas ja iešguđet reaiduid ja vugiid bokte. Dat sáhtta mielddisbuktit ahte boahteáiggi sáhtta šaddat váttisin lohkat dokumeanttaid jos teknologijja váilu lohkat ja seailuhit daid.

Ja iige leat buorre jos buot ášahusat Finnmarkkus seailuhit digitála priváhtaarkiivvaide. Eanaš ášahusain váilot resurssat, gelbbolašvuolta ja dohkálaš vuogádagat dan dahkat. Finnmarkkus lea dán suorggis dárbu oktiiheivehit ja ovddidit oktasaš čovdosiid. Lea dárbu regionála oktasašbálvalussii vuostáiváldit ja seailuhit digitála priváhtaarkiivvaide guhkit áigái, áinnas riikkaviidosas oktasašvuogádaga bokte. Finnmarkkui lea evttohuvvon ášahit vurkenášahusa dahje guovddáža gos gáibiduvvo erenoamáš gelbbolašvuolta ja bargoreaidut mat doibmet beroškeahhtá makkár digitála formáhtas, dáhtamálles dahje fágavuogádagas arkiivat addojuvvojit guovddáži.

Mis leat guokte ášahusa mat buoremusat sáhttet hálldašit ja ovddasvástidit priváhtaarkiivvaide Finnmarkkus. Vuostážettiin Sámi arkiiva mas lea juo nationála ovddasvástáduš sámi arkiivvaide ja elektronalaš arkiivvaide. Ja dasto lea Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmarkkus (IKAF), mas lea ovddasvástáduš suohkanlaš arkiivvaide ja priváhtaarkiivvaide mat gullet suohkanhálldahussii, ja das lea maid ovddasvástáduš digitála arkiivvaide. IKAF lea mielde KDRS-ortnegis (<https://www.kdrs.no/>) mii ovddasvástida digitála arkiivvaide guhkesáigge seailuheami suohkanlaš ja fylkkasuohkanlaš dásis. Diekkár priváhtaarkiivvaide guoski bálvalusat eai gávdno Norggas.

4.5. Romssa ja Finnmarkku fylkkaidovtta-stahttin ja Finnmarkku-arkiivat

Romssa ja Finnmarkku fylkkat ovttaštahattojuvvojedje 1.1.2020. Arkiivalága gulaskuddancealkámuša (NAČ 2019) mielde lea fylkkagiela láhkageatnegahttojuvvon hálldašit priváhtaarkiivvaide. Lea lunddolaš ahte priváhtaarkiivat hálldašuvvojit oktan ovttahtahkan. Finnmarkkus lea sierra priváhtaarkiivabálvalus, mii Romssas váilu. Finnmarkku-arkiivvaide mielas lea lunddolaš ovttaštahattojuvvon Romssa priváhtaarkiivabálvalusain go dat lea sajis ođđa fylkkas.

5.0. FINNMÁRKKU-ARKIIVVAID STRATEGALAŠ OVTTASBARGU OVDDASGUVLUI

FARK-ásahusaid strategalaš bargu namuhuvvo Regionála seailuhanplánas Finnmárkku priváhtaarkiivvaid várás 6.0 kapihttalas Doaibmaprográmma doaibmabijuiguin. Prográmmas deattuhuvvojit čuovvovaš njeallje ángiruššansuorggi:

1. Vuorkáássi: Mo čoavdit vuorkálatnjaváilliid? Gosa galget arkiivvat čohkkejuvvot boahpteáiggis? Dat berre čielggaduvvot bargujoagadeami bokte.
2. Arkiivvaid gaskkusteapmi (dikšun, katalogiseren, Astaregistrerenbargu ja gaskkusteapmi Arkiivvportálas): Mo galget museaid deháleamos arkiivvat main lea alla diehtoárvu dikšojuvvot, katalogiserejuvvot ja gaskkustuvvot Arkiivvportálas?
3. Arkiivafágalaš gelbbolašvuoda ovddideapmi ja bagadallan: Mo loktet arkiivafágalaš gelbbolašvuoda fylkkas?

4. Čohkkenbargu: Mo galggašii almmolaš ja priváhta arkiivagálduid buorebut dásset, vai oažžut duođaštanávdnasiid mat govvidit servodaga ollislaččat?

Seailuhanplána doaibmaprográmma namuha čuovvovaš strategijaid:

- Viidáset ovddidit regionála ovttasbarggu iešguđet arkiivahálddašeddjiiguin dakkár áššiin mat gusket seailuheapmái, čohkkenbargui, čalmmustahttimii ja gaskkusteapmái
- Lágidit priváhtaarkiivvaid almmolašvuhtii
- Čohkket eanet priváhtaarkiivvaid dehálaš servodatsurggiin ja surggiin gos dieđut ja duođaštusat váilot
- Háhkát arkiivafágalaš gelbbolašvuoda fylkii

Čájáhus Jáhkoš Lásse (Lars Jacobsen Hætta) birra Sámi Arkiivvas oaččui stuora fuomášumi. Jáhkoš Lásse, boazosápmelaš Guovdageainnus eret oaččui jápminduomu go lei mielde Guovdageainnu stuimmiin jagi 1852. Akershus ladnis mii lei slávaidd- ja ránggáštusbargobáiki, son oahpai čállit ja nu son jorgališgođii osiid Ođđa Testameanttas davvisámegillii. Son gearggai jorgalanbargguin jagi 1869, muhto dat ii almmuhuvvon ovdal jagi 1874.

Govven: Sámi arkiiva - Arkiivadoaimmahat

Storskog rádjastašuvdna skábmamánus 2015 go oktiibuot 5440 dorvoohcci bohte badjel ráji čakčat. Grenselandsmusea oaččui politiijas lobi bidjat vihtta sihkkela čájáhussan musea olggobealde. Sihkkelat rádjastašuvnnas govvejuvvojedje viežžama oktavuodas. Sihke sihkkelat ja govat muitalit historjjá gávccii govvagirjjis maid Solbjørg Mikkola, Máttá-Várjjat dorvoohcciid vuostáiváldinbáikki ovdeš jodiheadji skenkkii Finnmárkku fylkkagirjerádjui. Govven: Gyrid Øyen/Várjjat musea.

Deháleamos doaibma lea mearridit mo digitála priváhta-arkiivvaid sihkkarastit, ja gii dan galgá ovddasvástidit. Lea evttohuvvon ahte Sámi arkiiva mas lea nationála ovddasvástádus sámi arkiivvaide ja elektronalaš arkiivvaide galggašii álggahit ovdaprošeavtta. Sámi arkiiva lea oassi Arkiiva-doaimmahagas, mas lea guhkes vásáhus digitaliserenbarggus. Viidáseappot lea evttohuvvon ohcat álgoprošektii ruhtaveahki guorahallat dárbuid, ulbmiljoavkku ja priváhta-

arkiivahivvodaga Finnmárkkus. Berre maid čohkket eanet dieđuid mo vuostáiváldojuvvon priváhtaarkiivvat galget seailuhuvvot ja vurkejuvvo (dihtorprográmmat, dihtorvuogádat, formáhta) ja viidáseappot čielggadit arkiivaguovddáža sisdoalu ja doaimmaid, ja gelbbolašvuoda-, olmmošlaš resursa- ja ekonomalaš resursadárbbuid mat dahket vejolažžan doaimmaid čađahit.

6.0. MILDOSAT

Vuorkálatnjadilli Finnmarkkus 2019

ÁSAHUS	VUORKÁLATNJADILLI
Riddokultuvrra ja ođđasishuksenmuseat IKS	<p><u>Ođđasishuksenmusea:</u> Musea lea ođasmahttán ja viiddidan arkiivalanja mii doaibmá maiddái vuorkálatnjan, ja čoaskudan- ja galmmihanlanja govaid ja filmmaid várás, ja stuořit vuorkálanja ávdnasiidda, ja smávit lanja tekstiillaide. Ođđa bargobáđji váldojuvvui atnui ođđajagimánu 2019. Arkiivalatnja lea 60,2 m² ja das lea 588 hildomehtersadji arkiivaávdnasiidda, ja deavdá seailuhangáibádusaid boarráset ja vurkejuvvon arkiivvaide. Čoaskudan- ja galmmihanlatnja lea 15 m², ja das lea 40 hildomehtersadji arkiivaávdnasiidda.</p>
	<p><u>Muosát musea:</u> Ossodat lea ovddeš báhpagárdinis. Arkiivvat leat vurkejuvvon buot njealji gearddis – kealláris loktii – ja lanjat leat oppalohkáii oalle buorit, muhto lokta ii leat nu buorre láktasa geažil, mii lea dagahan ahte arkiivvat leat njamman láktasa ja musea lea maid hejot buollinsihkkarastojuvvon. Ossodagas leat ollu dehálaš arkiivvat maid galggašii seailuhit dohkálaš lanjain.</p>
	<p><u>Davvenjárggamusea:</u> Bures dikšojuvvon ja sihkkarastojuvvon buollima ja čáhcevahágiid vuostá ja dálkkádatrievdadusaid vuostá. Ossodagas leat uhcán priváhtaarkiivvat, danne go museas ii leat vejolaš vurket arkiivvaid váilevaš magariidnaresursaid geažil. Váilevaš seailuhanvejolašvuodaid geažil vurkejuvvojit muhtun arkiivvat eará sajis. Guolástus-arkiiva SiFi (Sallitoljoindustriija Finnmarkkus) vurkejuvvo IKA Finnmarkku ossodagas.</p>
	<p><u>Bearalvági hámmannmusea:</u> Musea lea Hámmandoaimmahaga ovddeš visttis. Ossodaga priváhtaarkiivvat seailuhuvvojit kánturlanjain nuppi gearddis, ja dohko leat vurkejuvvon sullii 70 priváhtaarkiivva báikkálaš fitnodagaid, organisašuvnnaid ja ovttaskas olbmuid manjis. Muhtun arkiivvat leat mearkkašan hui ollu Bearalvági servodatovdáneapmái áiggiid čađa, ja dat sisttisdoallet dehálaš historjjálaš gálduid ja dálááiggi duodaštanmateriálaid. Strommavuona guolleostii Gulbrandsen arkiiva seailuhuvvo IKA Finnmarkku ossodagas Leavnjas.</p>
	<p><u>Gángaviikka musea:</u> Ossodat lea ovddeš Brodorkorbburket visttiin. 1990 rájes gitta 1995 rádjai leat visttit divoduvvon ja heivehuvvon musea doaimmaide. Arkiivaávdnasat seailuhuvvojit golmma iešguđet sajis; guovtti ovddeš čoaskudan- ja galmmihanlanjas ja vuorkálanjas. Vuorkálatnja geavahuvvui ovdal jiekjalatnjan, muhto dál dat lea divvojuvvon ja geavahuvo vuorkálatnjan gos leat 30 juvlahildu. Latnja heive hui bures seailuhanlatnjan, go doppe lea buorre vorkensadji, muhto áibmomolsunrusttet ja rusttegat mat stivrejit tempe-ratuvrra ja láktasa eai leat áibbas dohkálaččat. Ávžžuhus lea ahte, arkiivaávdnasat mat leat eará lanjain sirdojuvvojit ođđa vuorkálatnjii gos lea buorre sadji.</p>
	<p><u>Foldal vuodđudus:</u> Ođđa ossodat 1.1.2017 rájes. Vuorkálatnjadilli čielggaduvo.</p>
Báktedáidaga máilmmiárbeguovddáš	<p><u>Áltá musea:</u> Arkiivaávdnasat vurkejuvvojit sierra vuorkálanjas gos seailuhanvejolašvuodát leat hui buorit. Vuorkálanjas lea dálkkádatstivrenrusttet ja dat lea maid sihkkarastojuvvon buollima ja čáhcevahágiid vuostá, buollinrusttega A-120S mielde. Vuorkálanjas lea sullii 200 hildomehtera geavatkeahes vorkensadji.</p>

ÁSAHUS	VUORKÁLATNJADILLI
<p>Vuođđudus RidduDuottarMuseat</p>	<p><u>Sámi VuorkáDávvirat:</u> Musea dávvirat seilluhuvvojit golmma iešguđet vuorkálanjas. Sierra vuorkálatnja dávviriiidda, ja sierra vuorkálanjat dáiddadujiide ja arkiivaávdnasiidda. Vuorkálanjat devdet seilluhannjuolggadusaid. Arkiivaávdnasat seilluhuvvojit maid váccáhagas, dan sivas go vuorkálanjat leat áibbas dievva.</p>
	<p><u>Guovdageainnu gilišillju:</u> Gilišiljus eai leat dohkálaš lanjat vurket arkiivaávdnasiid.</p>
	<p><u>Porsánggu Musea:</u> Ossodagas leat uhcán arkiivaávdnasat, danne go dat leat lágiduvvon ja galget ain lágiduvvot ja seilluhuvvot IKA Finnmárkku ossodagas Leavnnjas.</p>
	<p><u>Jáhkovuona Mearrasámi Musea:</u> Ossodagas ii leat vuorkálatnja. Ávdnasat ja historjjálaš girjjálašvuohta seilluhuvvojit museagárdinis, Nillágárdinis, mii ovdal lea leamaš mearrasámi smávvadállu. Priváhta-arkiivvat lágiduvvojit Sámi arkiivva.</p>
<p>Vuođđudus Deanu ja Várjjat Museasiida</p>	<p><u>Deanu musea:</u> Museas lea sihkkarastojuvvon ja dohkálaš vuorkálatnja seilluhit arkiivaávdnasiid bánkoviesus Deanušalddis. Museas lea dárbu ja áigumuš viiddidit vuorkálanjaid.</p>
	<p><u>Várjjat Sámi Musea:</u> Ossodaga priváhtaarkiivvat seilluhuvvojit vuorkálanjas, mii deavdá seilluhannjuolggadusaid. Vuorkálatnja lea dál dievvagohtán.</p>
	<p><u>Nuortasámi musea:</u> Musea lea ođđa visttis, muhto das lea unnán vuorkásadji. Musea priváhtaarkiivvat seilluhuvvojit Finnmárkku fylkkagirjerájus.</p>
	<p><u>Saviomusea:</u> Ossodat lea seamma visttis go Mátta-Várjjat musea ja juogadeaba vuorkálanja. Musea ii bargga arkiivaáššiin.</p>
<p>Várjjat Musea IKS</p>	<p><u>Čáhcesullo musea – Ruija Kvenamusea:</u> Ossodaga hálldahus lea ovddeš NRK-viesus. Dál lea jurdda ráhkadit stuoribuš vuorkálanja NRK-vissui. Oassi arkiivaávdnasiin seilluhuvvojit buollin- ja čáhcesihkkarastojuvvon lanjas kealláris. Lanjas lea sullii 60 hildomehtera geavatkehtes vurkensadji ja jurdda lea, ahte arkiivaávdnasat mat leat Esben-gárdima arkiivalanjain galget sirdojuvvot museii.</p>
	<p><u>Várggáid Musea:</u> Musea lea ovddeš skuvlaviesus. Arkiivaávdnasat seilluhuvvojit hilduin muhtun luohkkálanjas gos seilluhanvejolašvuođat oppalaččat leat buorit, muhto dat ii deavdde buot seilluhannjuolggadusaid.</p>
	<p><u>Grenslandsmusea (Mátta-Várjjat Musea):</u> Priváhtaarkiivaávdnasat seilluhuvvojit sierra vuorkálanjas gosa musea ávdnasat maid vurkejuvvojit. Vuorkálatnja deavdá seilluhannjuolggadusaid, muhto doppe ii leat šat nu buorre sadji arkiivaávdnasiidda.</p>

ÁSAHUS	VUORKÁLATNJADILLI
Sámi arkiiva	Sámi arkiivvas gal lea vuos buorre vuorkásadji ja das lea maid vejolaš seilluhit eará museaid arkiivvaid, jos háliidit. Arkiivvas leat plánat viiddidit ja hukset vuorkálanjaid nuppi gearddis
Suohkaniidgaskasaš arkiiva Finnmarkkus (IKAF)	Suohkaniidgaskasaš arkiiva (IKA) seilluha arkiivaávdnasiid miellahttosuohkaniid ovddas. Vuorkásadji lea ráddjejuvvon, nu ahte suohkaniid arkiivvat vuoruhuvvojit, ja ása hus ii váldde vuostá priváhtaarkiivvaid. Suohkaniidgaskasaš arkiivva viessoostinfálaldat dohkkehuvvui loahpalaččat juovlamánus 2019, ja viessu ostojuvvui fálaldaga vuodul. Huksenprošeakta mas lea áigumuš čađahit huskenbargguid dásiid mielde, lea dál válmmaš. Vuosttaš huskendásis lea áigumuš hukset 11 000 hildomehtera, mas 2000 hildomehtera várrejuvvo priváhtaarkiivvaide dan ođđa
vuorkálanjas. Finnmarkku fylkkagirjerádju	Finnmarkku fylkkagirjerájus lea sullii 125 hildomehtera geavatkehtes vuorkásadji, maŋŋil go arkiivalatnja čorgejuvvui ja viiddiduvvui.
Stáhtaarkiiva Romssas	Stáhtaarkiivvas Romssas lea ollu geavatkehtes vuorkásadji maŋŋil viiddideami. Stáhtaarkiiva lea mielas vuostáiváldit stuorit arkiivvaid daid ása husain gos lea sajihisvuohta, dahje jos eai nagot daid gaskkustit álbmogii.

7.0. LINJKKAT

Finnmárku-arkiivvaid neahttabáiki:

<http://finnmarksarkivene.no/>

Regionála seailuhanplána Finnmarkku priváhtaarkiivvaide 2017-2027:

<http://www.finnmarkfylkesbibliotek.no/f/p1/ie19cf22d-b6db-46aa-8644-226cb6cc6d3e/regional-bevaringsplan-for-privatarkiv-norsk.pdf>

Regionála girjerádjostrategiija Finnmarkkus 2015-2020:

<https://docplayer.me/51972516-Regionalt-handlingsprogram-for-bibliotekutvikling.html>

NAČ 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø. Ođđa lánka servodatduođastusaid ja arkiivvaid birra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/d4091c3f6abc4eacae1ae527a4cef30b/nn-no/pdfs/nou201920190009000dddpdfs.pdf>

Riikkaarkivára njuolggadusat priváhtaarkiivabargui:

<https://www.arkivverket.no/om-oss/vare-publikasjoner/riksarkivarens-rapporter-og-retningslinjer>

Samdok Čohkkejuvvon servodatduođastusat. Priváhtaarkiivvaid oasseprošakta

“En helhetlig samfunnshukommelse”.

Čielggadus lea Riikkaarkivárii geigejuvvon 31.12.2014.

https://samdokdotcom.files.wordpress.com/2015/11/privatarkivutredning_heltekst_endelig2.pdf